

ЗЕМЛЕДЪЛСКА

ЗАЩИТА

В „Земледѣлска Защита“ излиза веднѣжъ въ седмицата.

Цѣната на вѣстника е за година 6 лева въ прѣдплатата. На ученици се отстъпва за 5 лева. За странство се прибавятъ само пощенскитѣ разноски.

—>—<

Всѣчко което се отнася до вѣстника се изпраща до администрацията въ гр. Плевенъ.

—>—<

За частни обявления се плаща по 2 1/2 ст. на дума въ послѣдната страница, а на първа по 5 ст. Обявления отъ сѣдебнитѣ пристави се помѣстватъ по особено споразумение.

—>—<

Неплатени писма не се приематъ и необнародвани рѣкописи не се връщатъ, освѣтъ ако сѣ придружени съ пощенска марка.

—>—<

ОРГАНЪ НА БЪЛГАРСКИЙ ЗЕМЛЕДѢЛСКИ СЪЮЗЪ.

ОБЯВЛЕНИЕ

Воденицата на Симеонъ Кушиновъ на р. Витъ, се дава подъ наемъ. Желаящитѣ да я наематъ, да се отнасятъ за споразумение въ домътъ на С. Кушеновъ

3 — 3

Челяднитѣ имоти и свързанитѣ съ тяхъ закони.

Земледѣлската организация, която е върла защитница на модернизиранието дребно земледѣлие, като най подходяща на нашитѣ културни и икономически условия (подробно по този въпросъ ще намѣришъ въ бр. 12 отъ сѣщия вѣстникъ), между другитѣ свои важни искания има и слѣдующето: *Създаване законъ за неотчуждаемостта на челяднитѣ имоти.* Неприятелитѣ на земледѣлския съюзъ — нашитѣ социалисти, първи се явиха противъ това наше искание, като хвърлиха купъ незаслужени укори по адресъ на цѣлата организация и по вѣдигѣ нейни членове. Съ това си повѣдение, враговетѣ на дребната земледѣлска собственостъ потвърдиха, отдавна сложеното у насъ мнѣние, че тѣ сѣ противъ всѣко мѣроприятие, което не изхожда отъ тяхъ, па било то даже и най полезното за страната ни. Ние повторно заявяваме на нашитѣ социалисти, че нашето дълбоко убѣждение е, че съ прокарването на единъ законъ за челяднитѣ имоти, разбира се, слѣдъ едно щателно проучване отъ вѣщи лица, ще се ограничи онова безобразно обезземяване и распокъсване на нашитѣ селски стопанства, прѣдизвикано не отъ стечението на нѣкакви непрѣодолими естествени условия, но насърдчавано отъ едни наредби и законоположения, които нѣматъ нищо общо съ интереситѣ на населението, за което тѣ сѣ ужъ създадени. Думата ни е за дерибейството на безбожнитѣ лихвари по селата и за закона за наследството, както и свързания съ него законопроектъ за собствеността и имуществата. Ние, земледѣлската организация, сме били и ще бъдемъ противъ всички законоположения у насъ, които подпомагатъ и насърдчаватъ раздробяването на селскитѣ стопанства; а ще бъдемъ за такива, които спиратъ, папъ до извѣстна граница, това погнѣно за страната ни распокъсване на най цѣнния капиталъ отъ народното ни богатство — земята. По тѣзи именно съображения, ние сме противъ дѣйствующия законъ за наследството, заетъ отъ Италианския граждански законъ, и отчасти отъ Француския защото е несоробразенъ съ нашитѣ нрави, обичаи и традиции. Този законъ сѣ дѣйствува, даже насърдчава раздробя-

ването на земята, распаданieto на сѣмейнитѣ общини и сѣмейства съ което, разбира се, намалява се значително по зата, колго се извлича отъ земята, въ сравнение съ опази, получавана до гдѣто сѣмейството е било на едно. Противъ закона за наследството сѣ всички по разумни селци, защото той, въ прѣки нашего обичайно право, допушта на момчетата да наследватъ наравно съ момчетата. Като е тѣй, всѣки наследникъ отъ мъжкия полъ, като стане способенъ за работа, намира по добра смѣтка да се отдѣли отъ баща си и да работи самостоятелно, защото ако остане да работи съ баща си, то слѣдъ смъртта на послѣдния, явяватъ се наследницитѣ отъ женския полъ и претендиратъ на равна частъ отъ наследство, за увеличението на което, тѣ не сѣ земали никакво участие. Това противорѣчие на закона за наследството на нашитѣ обичаи и прави е причината за толкова врѣдното ранно отдѣляние на синоветѣ отъ бацитѣ си и за завежданieto на хиляди процеси по наследство, които коштуватъ огромни капитали. По сѣщитѣ съображения, ние се явихме лани и противъ внесенния законопроектъ за имуществата и собствеността, защото и той е несоробразенъ съ нашето обичайно право и той е копиранъ отъ страна, кждѣто икономическия битъ на населението е съвсемъ другъ. Въ този законопроектъ се прокарва принципа на безусловната собственостъ върху земята, когато се знае, че икономаститѣ за собственостъ считатъ сама такава вещь, която е създадена отъ човѣческата рѣка; а вещь като земята, която е създадена природно, човѣкъ може само да владѣе и да се ползува отъ нейнитѣ производителни сили, а безусловната собственостъ принадлежи на държавата. По нататѣкъ въ сѣщия законопроектъ се прокарва принципа на индивидуалната — личната собственостъ, а се игнорира колективната собственостъ, която именно се срѣща въ нашето обичайно право. Така че, и този законопроектъ — близнакъ на закона за наследство, ще усилн распокъсването на нашитѣ сѣмейни общини. Ние не сме защитници на сѣмейнитѣ общини — задругитѣ, защото тѣ сѣ течението на врѣмето, подъ натиска на капиталистическото производство, ще се распадатъ и у насъ по естествения си пътъ, както сѣ се распадали и въ другитѣ страни, но сме противъ това да отиваме по законодателенъ редъ да насърдчаваме събарянieto на нѣщо готово, нѣщо създадено, а на неговитѣ развалени да градимъ нѣща противни на нашитѣ нрави, обичаи и прѣдания. Ето защо, ние сме за създаването на законъ за

собствеността, който ако не защитава колективната форма на владѣние, то по нѣ да не съдѣйства за нейното бързо и ненаврѣменно разрушение. Така че, ние не сме защитници нито на индивидуалната, индивидуалната, нито на колективната собственостъ, защото и едната и другата има свойтѣ лоши страни, а сме за създаването законъ за собствеността, въ който да се прокара извѣстниятъ въ Германския кодексъ *принципъ на съдружническата съ собственостъ.* Само какъвъ единъ законъ ще отговаря на обичайното право на нашето селско население, което отъ врѣме Оно е живѣло и продължава да живѣе въ общностъ и нераздѣлностъ.

Ако се отвлѣкохме малко отъ третирующия въпросъ, то е, да дадемъ на противницитѣ на дребната земледѣлска собственостъ да разберѣтъ, че ние искаме щото всички законодатри наредби у насъ да съдѣйствуватъ за задържанieto на дребната земледѣлска собственостъ, която при настоящитѣ естествени, икономически и социални условия заслужава прѣдпочитание. Това е и главното ни съображение, което ни диктува исканието да се прокара законъ за сѣмейнитѣ имоти.

Подъ думата „сѣмейнъ имотъ“ разбираме такава селско стопанство, което има домъ за живѣние на стопанина и толкова пространство земя, заедно съ необходимия за експлоатиранieto ѝ инвентаренъ капиталъ (орѣция, сѣчива и работенъ добитѣкъ), щото дохода, който се получава, е не само достатѣченъ за порядѣчното прѣхранване на едно сѣмейство, нѣ остава и извѣстенъ излишѣкъ. Колко обработваема земя, заедно съ потребния за използването ѝ инвентаренъ капиталъ, трѣбва да има едно стопанство, за да съставлява сѣмееенъ имотъ е трудно да се каже, защото това зависи отъ мѣстнитѣ почвени, климатически и икономически условия. Селско-стопанство съ плодородна земя, при благъ климатъ, блиско до пазаря или нѣкое съобщително срдѣство, съ една рѣчъ, стопанство, което е поставено при по-благоприятни условия за интензивно стопанствование, размѣра на обработваемата земя ще бѣде по-малко; а напроотивъ, стопанството, поставено при условия отговарящи за екстензивно стопанствование размѣра на обработваемата земя трѣбва да бѣде по-голямъ. Така напр., ако приемемъ за сѣмееенъ имотъ, да положимъ въ Търновско, 1 къща за живѣние на стопанина, заедно съ останалитѣ земледѣлски сгради на стойностъ 1500 лева, 60 декара ниви, 5 декара лозя, 10 декара градини, 1 плугъ, 1 кола, 1 двойка работенъ добитѣкъ и др., то сѣщитѣ нор-

ми не можемъ да приложемъ и за селскитѣ стопанства въ Варненско, Добричко, Провадийско и т. п., защото условията въ Търновско отговарятъ на по-интензивно стопанствование, отъ колкото тѣзи въ другитѣ изброени мѣста. Така че, ние сме за прокарването норми, относително размѣра на сѣмейния имотъ, отговарящи на мѣстнитѣ условия. Нашето мнѣние по сѣмейнитѣ имоти се различава и въ друго отношение отъ исказанитѣ до сега мнѣния по този въпросъ, било отъ уважаемия г. Ив. Ев. Гешовъ, отъ г. г. Георговъ, Ангеловъ и др. Ние искаме да се счита за сѣмееенъ имотъ не само сградитѣ и земята, нѣ и нуждния мъртавъ и живъ инвентаръ, защото безъ послѣдния не е мислима никаква разумна експлоатация на земята, затова усигоряваме ли на земледѣлца извѣстно пространство земя и сгради, обязательно трѣбва да му гарантираме и потребния му движимъ капиталъ. Гола земя, безъ потребния за използването ѝ инвентаренъ капиталъ, е като нѣкой си рудничарски работникъ безъ сѣчива. Тѣй като обезземяването и распокъсването на нашитѣ селски имоти не се дължи на стечението на нѣкакви си естествени условия, противъ които се явява безсиленъ всѣкакъвъ законъ, а се дължи на довѣрчивостта на селянина и на липсването на закони, които да гарантиратъ неговитѣ интереси, то ние сме за запазването на обявенитѣ сѣмейни имоти отъ всѣко по нататѣшно раздробяване и распокъсване, защото ако допустнемъ подобно нѣщо, то главната цѣль, която гонимъ отъ създаването на подобни имоти, не се постига. Ние създаваме сѣмейни имоти не само да усигоримъ необходимитѣ срдѣства за прѣхранването на едно сѣмейство, нѣ и да спрѣмъ по нататѣшното раздробяване на селскитѣ имоти до такава степенъ, че тѣ да губятъ отъ своята икономическа стойностъ. Едно селско стопанство, което е паднало подъ опрѣдѣленитѣ граници за сѣмейния имотъ, напр. такава съ 20—25 декара обработваема земя, не може да бѣде експлоатирано разумно — рационално, защото такава стопанство не изплаща държанieto на собственъ добитѣкъ, орѣдия и др., а освѣтъ това не позволява употреблението ѝ на най обикновенитѣ машини, затова притежателя на тѣзи 20—25 декара земя ще бѣде принуденъ да търси и друго срдѣство за прѣхранване, защото тази негова земя не може да му доставя даже най необходимитѣ срдѣства за живѣние. Тогава тѣзи 20—25 дек земя стопанина или ще трѣбва да ги даде подъ наемъ на чужди хора, или же, ще трѣбва да

напуща другата си работа и да зема със себе си добитък и ордия да ги обработва (собствен инвентар не му изнася да държи); обаче и в двата случая производителността на земята ще се намали със 50 и повече процента. Според нас, една от много други причини за намаление производителността на нашите стопанства е и горната. Ето за какво, ние сме за принципа, щото всяко стопанство, което е признато за сѣмеевъ имот да не се дѣли, а да се наследва отъ едно отъ законитѣ наследници, билъ той най-големия или най-малкия, а на останалитѣ — да се оцѣни дѣлътъ имъ отъ особена комисия и да имъ се исплаща по амортизационенъ начинъ.

Сѣмеевнитѣ имоти не могатъ да се продаватъ за дългъ, освѣнъ ако вниманието на кредитора е оздравено съ хипотека и то прѣди влизанieto въ сила на единъ подобенъ законъ. Сѣмеевнитѣ имоти не могатъ да се продаватъ така също за разни данъци.

Обивенитѣ сѣмееви имоти се вписватъ въ особени регистри въ общинското управление.

Никой собственикъ не може да продава или хипотекира сѣмеевия си имотъ. Срѣщу несправенитѣ длъжници, имѣюща сѣмееви имоти, кредитора може да обрѣща вѣисканието си върху имота, който е повече и не се брой за сѣмеевъ, както и върху прихода отъ цѣлото стопанство. Исключение отъ това се прави само по отношение на селско общинскитѣ кредитни дружества, основани върху принципа на солидарната и неограничена отговорност, които могатъ да продаватъ за дългъ изцѣло, или части отъ сѣмеевия имотъ. Съ това исключение въ закона за челяднитѣ имоти се гони цѣлътъ, да се отучатъ нашитѣ земледѣлци да правятъ заеми отъ селскитѣ лихвари за каквото ще и не, а да се обрѣщатъ за заеми исключително къмъ селско-общинскитѣ взаимно-спестовни каси, които ще авансиратъ заеми само за производителни цѣли и съобразно строго опрѣдѣлената кредитна способност на заемискателя.

Тѣзи сж, спорѣдъ насъ, по главнитѣ принципи, които трѣбва да легнатъ въ основитѣ на единъ подобенъ законъ, ако искаме, да донесе очакванитѣ се отъ него ползи. Съ това ние сме далекъ отъ мисълта, че сме дали най-сполучливото разрѣшение на въпроса, тъй като подобно едно твърдѣние е абсурдно, още повече и затуй, че ние нѣмаме претенцийтъ на юристи.

Отъ горнитѣ само нѣколко реда, върваме, всѣкой си е съставилъ мнѣние, че прокарването на единъ законъ за сѣмеевнитѣ имоти е въ неразривна връзка съ подобрението на кредита ни. Нашитѣ земледѣлци и безъ това иматъ нужда отъ личенъ, естевъ и леснодостъпенъ кредитъ при сегашнитѣ условия, а съ прокарването на въпросния законъ, тази необходимостъ ще стане два пѣти по голѣма. Единственнитѣ по добри кредитни земледѣлски учреждения сж земледѣлскитѣ каси, обаче справедливостта го изисква да признаемъ, че тѣ значително помогнахъ за увеличението на земледѣлскитѣ дългове, понеже тѣ сж лишени отъ контролни органи, слѣдователно не знаятъ съ каква цѣль авансиратъ кредитътъ си. Земледѣлскитѣ каси, понеже сж чужди на селския животъ, непознаватъ кредитната способност на заемателитѣ, тѣ отпущатъ пари, но невянътъ, дали съ това ще помогнатъ или ще сѣсиятъ своитѣ длъжници. Тѣзи недостатѣци на земледѣлскитѣ каси ще могатъ да се отстранятъ, когато кредита се локализира, съ което той ще се направи производителенъ, по ефтенъ и достъпенъ за селската маса. Всячко това ще може да се постигне

когато се организиратъ с-леско общинскитѣ заемателни каси, които ще иматъ настоящитѣ околийски земледѣлски каси като централно тѣхното кредитно мѣсто, отъ кждѣто ще се снабдяватъ съ потребнитѣ си капитали.

Ето защо, ние настояваме да се внесетъ още въ настоящата сесия на Народното Събрание два законопроекта: *едина за челяднитѣ имоти, а другия за създаването на селско-общинскитѣ заемателни каси* върху принципа на солидарната и неограничена отговорност. И двата законопроекта да се приематъ по принципъ и да се дадѣтъ на специална за цѣлѣта отредена комисия, за проучване до слѣдующата сесия, въ която да бждѣтъ наново внесени и узаконени. До това врѣме ще се даде възможностъ на всички наши по учени финансистѣ, икономисти и юристи да се искажатъ по тѣзи два сждбоносни закони.

А що се отнася до твърдението на нашитѣ социалисти — неприятелитѣ на дребното земледѣлие, че съ прокарването на горнитѣ закони сме искали изкуствено да спрѣмъ ходътъ на икономическото развитие на страната ни и че съ това сме искали да си правимъ само реклама между несъзнателното селско население, запазваме си правото да се повърнемъ въ единъ отъ слѣдующитѣ броеве.

Неподатну.

Пакъ грѣшки.

Слѣдъ съобщението, че тая година нѣма да се приематъ въ срѣднитѣ земледѣлски училища повече отъ 10 души кандидати, станало явно, че тукъ се мисли да се съединятъ слѣдъ врѣме ученицитѣ отъ тритѣ училища само въ едно, което да стане чисто земледѣлско.

Това бѣше единъ призвѣкъ за надѣждъ, че сме създали досегашнитѣ си грѣшки и че търваме по истинския пътъ на възбѣта.

Не слѣдъ много, обаче, въ Садовското училище се подучило разпореждане да се приематъ ученици по конкурсъ, като се обрѣща внимание само на тѣхния успѣхъ.

Като оставаме на страна обстоятелството, че да се приематъ ученицитѣ въ двитѣ училища безъ конкурсъ, а въ едното чрѣзъ конкурсъ, е съвсѣмъ незаконно и твърдѣ въ прѣпорѣчка разпоредителитѣ на такива разпореждане, ний ще поговоримъ върху лснитѣ справи на приемането ученицитѣ съ конкурсъ, когато училището има да бжде чисто земледѣлско.

Не иска съмнение, че да може да се захване единъ свършившъ земледѣлско училище отпослѣ съ земедѣлие, трѣбва *прѣди всичко* — да притежава нужното количество земя, здания и пари за добитъкъ, машини и др. такива. Безъ тия нѣща или въобще безъ капиталъ е абсолютно невъзможно да се посвети единъ свършившъ земледѣлско училище на своя чисто земледѣлска работа. Въ такъвъ случай неговитѣ знания ще останатъ гласъ въ пустиня, защото на голия въздухъ се не оре и сѣе. Колкото и да желае той да се захване за частна работа по земедѣлието, пакъ не ще постигне това свое желание, защото на пѣти не може да намѣри нужнитѣ срѣдства за тая цѣль. Ето досегашнитѣ примѣри съ свършившитѣ нашитѣ срѣдни училища сж напълно потвърдили това. 90—95% отъ свършившитѣ сж станали народни учители и разни други чиновници най-главно поради обстоятелството, че не сж притежавали никакви имущества (били сж все държавни стипендианти) и слѣдователно не сж могли да се заловятъ за земедѣлието, колкото и да сж желали това.

Съ една рѣчь, първото условие, за да може да се залови единъ човѣкъ за земедѣлието, е, да притежава нужния основенъ и оборотенъ капиталъ за това.

Но сега, при приемането на ученицитѣ съ конкурсъ, възможно ли е да се постигне това условие, щомъ е изрично заповѣдано, да се обрѣща внимание само на тѣхния успѣхъ? Естествено, че не. Най-добритѣ ученици могатъ да бждѣтъ нѣкои обѣднички, и така да се вмѣкнатъ въ училището и кандидати, които отъ послѣ не ще иматъ възможностъ да се захванатъ на частна работа по земедѣлието. И като вникнеме по-добрѣ въ сжшността на нѣщата, ще видимъ, че по тоя начинъ се дѣйствително вмѣкватъ въ училищата доста голѣмо количество неимеюща достатѣченъ капиталъ ученици. Нека обясня, какъ става това.

Почти цѣло правило е, че обѣднитѣ

ученици се повече учатъ отъ богатитѣ. Отъ друга страна днесъ у насъ всичко валята на учение: бащата продава и частъ отъ скромното си имущество, само и само да изучи сина си, за да не бжде *понтъ той славъ, като него*, и да си искава хлѣба не съ *хлядо тесни за пара*. При тия условия ний виждаме да постѣпватъ въ училищата (значитъ, и въ земедѣлскитѣ) и много такива момчета които едвамъ искарватъ училището. Да привѣждаме факти за това, сѣ тамъ за излишно. Дирекциитѣ на нашитѣ земедѣлски училища знаятъ, колко често се случва да отстраняватъ ученицитѣ само за това, че не сж ввели таксата си. Даже, ний сжблѣ можемъ да кажемъ, че почти половината отъ досегашнитѣ самоподрѣжници ученици въ земедѣлскитѣ училища сж били все такива, които едвамъ сж успѣвали да си платятъ таксата, безъ да иматъ слѣдъ свършването нужния капиталъ за да се посветятъ на частна работа по земедѣлието.

Това като е, т. е. като признаваме, че по обѣднитѣ ученици се всѣкога и по-добрѣ учатъ и че се намиратъ много и много по обѣднички момчета, които дожаждатъ да постѣпватъ за ученици въ земедѣлскитѣ училища, трѣбва да се съгласимъ съ обстоятелството, че при приемане на ученицитѣ съ конкурсъ не се набѣжва прѣди всичко именно тия по обѣдни ученици, пакъ тогава, ако има мѣсто ще дойдатъ по и най-богатитѣ. А трѣбва да констатираме факта, че тая година се все още явиха въ тритѣ земедѣлски училища доста голѣмо количество кандидати за едно училище, макаръ тѣ да бѣха сега 3—4 пѣти по малко, отколкото сж били прѣди 1—2 год., когато училищата явно произвѣждаха и народни учители (тогава имаше по 100—150—200 кандидати, а сега 35—40—50). Разбира се, че за въ бждѣще, когато ще се изхвърли педагогитѣ, не се анае точно, колко кандидати ще се явятъ; но сега понѣ тѣ не сж малко за едно училище.

И тогава, когато ученицитѣ съ слаби срѣдства излѣзватъ отъ училището и влѣзватъ въ общественъ животъ, не ще ли останатъ на голъма пѣськъ, принудени да дирятъ служба за искаване на наскѣния си? Това сигурно ще бжде тъй! Ний виждаме и тазгодишнитѣ самоподрѣжници ученици (но съ слаби срѣдства) да се скитатъ не мѣли, не драги изъ улицитѣ (като не имъ дадохъ и учителско мѣсто) и да проклинатъ сждбата, че ги е довела да постѣпватъ въ такава училища, на които програмата не почива на здрава основа.

Прочее, ний върваме, че грѣшката, която се въвеждаването на конкурсния изпитъ за приемане на ученицитѣ, безъ да се обрѣща внимание на материалното имъ състояние и послѣ по успѣхъ. Нека се приематъ всички синове на едритѣ земедѣлци, които се има надежда, *че ще могатъ искара училището*, пакъ послѣ, ако има мѣсто, да се приематъ синоветѣ на по обѣднитѣ земедѣлци (за послѣднитѣ има и нисши училища). Ний не трѣбва да изпущаме, или да не приемеме, единствения синъ на единъ едръ земедѣлецъ, който иска да вкара въ чифлика си единъ дѣятелъ за подобрене на тоя чифликъ. Ако тоя младежъ даже едвѣмъ свършеше училището, пакъ ще бжде поевенъ за казанъ чифликъ и затова по ухѣстно е да свърши земедѣлско училище, отколкото да отиде въ гимназията или да остане съ третокласно образование.

Разбира се, че между *еднако* и *при близително еднако* богатитѣ трѣбва пакъ да се дава прѣдпочитание на по-силнитѣ.

Като върваме, че хората, отъ които тия работи зависатъ, съзнаватъ грѣшката, която съ въвеждането на конкурсния изпитъ е направена, надѣваме се, че тѣ ще взематъ мѣрки за прѣзхване на отъ илущата година.

Дано се не лъжемъ!

Б. Р. Намъ ни е чудно, че Министерството на Търговията и Земедѣлието, което съществува отъ толкова години насамъ още не сж е убѣдило въ печалната истина, че нашитѣ земедѣлски училища въ Пилвенъ, край гр. Руссе и Пловдивъ, при сегашната си нардѣба, искарватъ *най-големитѣ нещастници*. Свършившитѣ земедѣлци нѣ училища не могатъ да се заловятъ за земедѣлието по простата причина, че не располагатъ съ нужното пространство земя, и потребния за експлоатацията ѝ инвентаръ, а така също не могатъ да ста-

нхъ учители, защото, въ послѣднитѣ години Министерството на Просвѣщенieto дава прѣдпочитание на свършившитѣ Педагогически, Духовни и др. училища; ако нѣкъ нѣкой отъ тѣхъ (земедѣлцитѣ — свършивши) се домогнатъ до учителското мѣсто, то много наскоро го изгубватъ, защото по-вечето отъ тѣхъ пропадатъ на държавни испитъ. Тая година, въ редѣцията ни сѣ явиха нѣколко свършивши — земедѣлци основателно проклинахъ сждбата, която ги е довела въ земедѣлскитѣ училища, които нѣматъ опрѣдѣлена цѣль. Тѣ казваха: „учители не искатъ да ни назначатъ, земедѣлци не можемъ да станемъ, тогава какво да правимъ? . . . По добрѣ е било, да не сме постѣпвали въ тѣзи училища!“ . . .

Противъ сегашната нардѣба на земедѣлскитѣ ни училища сж се искавали учителскитѣ свѣти при тѣхъ, по самостоятелнитѣ вѣстници и списания, обаче нашитѣ висши чиновници въ Министерството на Търговията и Земедѣлието сж останали индиферентни къмъ всичко това — тѣхъ ги е интересувало само едно, а то е, по какъвъ начинъ да успѣятъ да се задържатъ на топлитѣ си мѣста! Ето защо, ние се обрѣщаме единствено къмъ новия Мистръ на Търговията и Земедѣлието и го молимъ да се залови сериозно за уредбата на училищата ни, съгласно нуждитѣ на страната ни, защото е грѣхота да се харчатъ толкова милиони за тѣхъ, а въ резултатъ да некарваме нещастници. Ние сме убѣдени, че сегашния Министръ на Търговията и Земедѣлието, подпомагащъ отъ земедѣлската група въ камарата, ще успѣе да провара всички толкова налѣжащи реформи по нашето земедѣлие. Врѣме е вече да се даде на всички незнаещи да разбератъ, че главната причина за недовѣрието на населението къмъ всички земед. институти, е неподготвения персоналъ, кой изпълва всички по важни земедѣлски учреждения, назначавъ отъ самото Министерство.

ОТЧЕТЪ

На Ново Пазарската околийска земедѣлка дружба, четенъ прѣдъ членовѣтъ ѝ въ заседанието на 18 февруарий 1901 год. въ с. Каспичанъ.

Господа Съзѣтници!

Тѣмъко днесъ навършва годината отъ както се е съставило и избрало настоятелството на Окол. земед. дружба. Последното обаче щѣше да си прѣдстави годишния отчетъ прѣдъ васъ, съгласно устава на Земедѣлскитѣ Съюзъ, на края на годината. Но, тъй като, това врѣме се съвпадна тѣмъко тогава, когато трѣбваше съ всички сили да прояви своята дѣятелностъ, по отношение на законодателнитѣ избори, отъ колкото да си губи врѣмето съ чисто, тъй да се каже, домашни работи на дружбата, за което, прѣди всичко, молимъ извинението ви, за вакъсѣването на настоящето ни събрание.

Извѣстно ви е, че прѣди безнадеждното положение на нашия земедѣлецъ, както въ економическо и политическо отношение, економическо казваме, че земедѣлеца бѣше нѣщо по вече, отъ колкото може да носи, притоваренъ съ даждия и дългове, било къмъ официални и частни учреждения и лица; а политическо, че имъ обрѣща да ходятъ и ставатъ поставка на тази или онази партия, кждѣто имъ дотрѣбва, се породилъ между него едно движение, плодъ на което е както Земедѣлскитѣ Съюзъ, тъй сжщо и нашата околийска дружба. По общеприетий редъ и обичай, днесъ ще имаме честта да ви изложимъ до колко земедѣлската дружба е могла да оправдае повѣрието ви за възложена дѣлжностъ. Едвѣмъ слѣдъ съставянето ѝ, миналата година, тя свърши, че народното прѣдставителство, или по-право казано полицейското прѣдставителство на X обикновенно събрание, прѣзъ м-цъ декемврий м. г. ни изненада съ своя испѣрво чудовищенъ и примитивенъ, а сѣмѣтъ печаленъ, законъ за десѣтка въ натура — комоне. Дружбата, като виждаше, че нейнитѣ членове — земедѣлци ще испитатъ тоя опустошителенъ законъ на гърба си, първа тя си издигна гласа да протестира на свиканий за тая цѣль митингъ въ гр. Новий Пазаръ на 12 мартъ прѣдъ народното прѣдставителство, за да не узаконява подобенъ съсипателенъ законъ. Това, Г-да, ѝ бѣше първата стѣпка нардѣдъ. Народното прѣдставителство, при това правителство, навикнало да става безчувствено къмъ протеститѣ и молбитѣ на давакопладнитѣ земедѣлци — прѣвара закона, като го даде за санкциониране на Княза. Обаче нашата дружба не остана покорна и хладнокрѣвна къмъ това незначително молбитѣ и протеститѣ на земедѣлцитѣ. Тя рѣши да свика втори митингъ на 30 априлъ м. г. въ гр. Нови Пазаръ, въ който митингъ, се обрѣна вниманието на правителството още веднѣжъ, да не се увеличи въ опасностъ,

било собствено за себе си или на земеделците, съ прилагането на този примитивен закон. — Като ви е известно, това не помогна нищо, освен че си спечели увра на си правителството. Земеделският Съюз въпреки несприятелната си борба за съспендирането на закона за десетъка, най-после успява на заседание председателит на околийските дружби на 18 м. г., въ което време председателна нашата дружба от председателите си. Въ това заседание се взе решение да се явят предъ Княза и се моли за отстъпването на закона. Комитета на Земеделския Съюз съ язи въ двореца, обзаседяващ по съвкупна аудиенция от Княза, обаче и той (Княза) не благоволи да го приеме. Това ги накара да се обърнат съ манифест към Българския Земеделски Народ и го поканиха да се яви на 11 Юний следващ околийски митинг и протестира за всички това. Правителството на Радославова за да изпълни инициаторит на манифеста, ги даде под съдъ и започна да ги раскарва по всички съдователи и прокурори, за да им напущи устата. Трѣбваше да забѣлжимъ, че нашата околийска дружба, недоволна отъ това повдѣненъ на правителството, въ околийското събрание на 27 м. г. въ гр. Нови Пазаръ рѣши: Да свика публиченъ митингъ въ с. Марковча на 4 Юний за трето протестиране на насилственото прокарване отъ страна на правителството закона за десетъка, насилната които то върши надъ земеделците, групирани около дружбата. Казано и свършено. Полицията на правителството бѣше, въ този случай твърдѣ недоволна, не можа да прояви своитѣ насилни и гонения надъ земеделците, поради туй, че въ с. Марковча имаше свои доносчици, за да може на връме да взима мѣрки. Радославовъ, мѣра на полицията, като се виждаше безсиленъ да прокара закона и потуши митингитъ, най-после прибѣгна къмъ най-последното сѣдство: всеобщо положение, което не забвие да провъзгласи единъ денъ послѣ нашия митингъ, на 5 Юний м. г. Разбира се, че нѣмаше дружбата тая възможност, да се бори противъ двойната власт и проектиранит митингъ, на 11 Юний не можа да се състои. Третий Юний бѣше помѣтний денъ за земеделците, въ който денъ военната кавалерия съсече и избѣ съ стогини селяни въ с. с. Дуранъ Кулакъ, Шабла, Горе и др. близки села. Мѣстната властъ се виде доста окуржана отъ военното положение, което се създаде, за да убие духомъ, види се, инициаторит на Марковчанскит митингъ и ги даде всеобщо подъ съдъ — 60—70 души подписавши въ случая възвѣзването. Еднѣ арестува и пушна подъ гаранция, а други сѣрѣшу подѣше, че ще се явятъ на първо повѣзване да ги сжизятъ. Околийската дружба външ отъ пазение своитѣ си членове отъ голената и ареститѣ на властѣта, първа, може да се каже, тя протестира въ незаконното интервироване отъ Русенската полиция Н. Керманова, членъ отъ управителни комитетѣ на земеделския съюзъ, като на 17 даде телеграфически своя протестъ Князу. И благодарение застъпничеството на другитѣ дружи и лица, Кермановъ биде възвѣрнатъ, за да биде наново интервирован въ Кула.

При изпълнение на своята длъжностъ дружбата, членовѣт ѝ не малко сѣричнаха отъ властѣта прѣчки. Тѣй напримѣръ: обяви се I Околинскит митингъ на 11 мартъ м. г. въ гр. Нови Пазаръ. Околийскит началникъ вина настоятелството да го заплѣва, че не трѣбваше да свикаме митингъ, понеже яворната комисиѣ засѣдаваша въ града и нѣмаше тая възможност да слѣди вървежа на митинга (разбира се да слѣди инициаторит на митинга) и да пазѣ редѣтѣ и тишината (разбира се да разгони митингитъ и арестува прѣдъ лицето на военнитѣ инициаторитѣ). На тоя митингъ, само съ два три пѣти раскарване въ полицията, за да въ страхъ на земеделците, да не се явятъ на свиканит митингъ. Обаче за вторит митингъ полицията взема по сериозни мѣрки. Околийскит началникъ новика на помощ и Шумевската жандармерия, во главе пристава Марковъ. Тоя, послѣднитъ, можа доста сполучливо да си изиграе ролята, но напразно. Въ надѣвѣрието на митинга бѣше трѣгналъ отъ село на село да дири прѣдѣтелѣ на дружбата Калю Малевъ, като прѣдставяше работа тѣй, че Калю Малевъ е избѣгналъ и го нѣма (да се разбере отъ това, че инициаторитѣ сж избѣгнали, че митинга нѣма да стане). А при третит Марковчанскит митингъ, както казахъ, полицията не можа да упражни своитѣ влияния и насилни при всички свои желание; но да не се покаже слабоумиѣ, тя даде подъ съдъ инициаторитѣ подписавши възвѣзването на митинга. Не малко насилни сѣрична Окол. Землед. дружба въ най-последния периодъ, именно: Прилагането въ дѣйствието закона за десетъка. Тогава полицията бѣше въ пълния си расгаръ наподираване: здруженитѣ, даже нѣкои отъ нездру-

женитѣ земеделци не приемаха декларация да подписватъ, изисквани съгласно закона за десетъка. Но слѣдъ дълги заплашвания и раскарвания членовѣт на дружбата, даже и частни лица, съ военното положение, дружбата приложи глава, разбира се върменно, да приеме декларациитѣ, за да не станатъ нѣкои нейни членове жертва, както вече бѣ станало въ другитѣ околии. Да се опишатъ всички тия дѣйствия на втруженитѣ земеделци е невъзможно, като: не показване селянитѣ нивитѣ си да ги опишатъ контролоритѣ, отъ тукъ налагаме глоби отъ властѣта върху всеѣки, било общински членъ, членъ и кѣхъ въто и да е съ по 200 левѣ. Само едно може нашата дружба да се похвали, г-да, че тя съ своето утѣние и тактъ, не стана причина да падне нито една жертва, както стана въ много други околии. А колкото за удоволение на тѣзи учители и други длъжностни лица, които симпатизираха на земеделското движение, не ще и дума правителството и въ тоя случай се показва ревностно. Колкото и кѣрви да пролѣ властѣта, гонения, иниеририания, военното положение, върменитѣ мѣрки за печата и други стеснителни закони и заповѣди да приложи, то все пакъ съ чувствуваше слабо и подаде оставка на 28 Ноември м. г. Слѣдъ това естествено и камарата биде растурена.

28 ий Януарий отвори нова работа на дружбата. Трѣбваше Земеделският Съюзъ да вземе участие въ новитѣ законодателни избори, за да прокара прѣдставители на Съюза и реализира исканията на здруженитѣ земеделци, проявени въ стотини резолюции на митингитѣ и двата земеделски конгреса и 2 ро за да се испита до колко земеделците сж дошли въ самостоятелно, придобили ли сж едно правилно политическо възпитание. Тѣй да се каже изборитѣ бѣха метъртъ до колко е нарасълъ и се е издигналъ земеделскит въ разбиране на политико—економическит работи, койго е билъ каранъ да ги носи на гърба си, безъ да ги знае и разбира. —

Прѣди дружбата да почне своитѣ агитации по изборитѣ, намѣри за умѣсто и законно, да свика членовѣт си въ гр. Нови Пазаръ, 12 януарий т. г. на общо събрание, което да опрѣдѣли кандидати за народни прѣдставители на дружбата. Това стана, но благодарение на много наши земеделци, още нездружени, именн Делиорманското турско население, което още не може да разбере отъ гдѣ му идатъ тѣзи товари, разцѣпи едногласието на земеделците и стана причина да остане опрѣдѣленит нашъ кандидатъ безъ другаръ, обстоятелство, което коренно попрѣчи на избора ни. Опрѣдѣленит отъ тѣхна страна кандидатъ Юмеръ Йеуфъвъ, койго публично заяви, че ще поддържа земеделскит искания, се отказва тогава, когато бѣше вече късно за полагане кандидатура на другъ кандидатъ и се приидухме да вземемъ за другаръ на Калю Малевъ (канд. на Окол. земл. дружба) Дръ Анко Пановъ, лице, което при всичко земеделствѣ, не е взималъ участие въ борбата на земеделците лице безъ популярностъ между земеделците. Макаръ да бѣхъ канени за комбинации съ други партии, като оная току що бѣ падчала отъ властѣта, Радославовѣта, неможахъ да приемемъ, понеже нашата организация има за принципъ да служи само на завѣтнитѣ си идеали, нито пъкъ има за цѣль въ врѣме на изборитѣ да излѣже на ловъ за депутати. Защото днесъ, т. въ тоя изборъ ако спечелиха нашитѣ кандидати съ помощта на комбинацията на Радославиститѣ, утрѣ на другъ изборъ, освѣнъ че не ще могатъ да се избѣратъ нашитѣ кандидати, а ще останатъ съ едно нищожно число гласове. Тогава ще дойде да се признае, че нашата организация, външ да се усили, ще се раскарва, тѣй като испърво да печѣли съ хиляди гласове, а послѣ съ стотина. Разбира се, че това е нежелателно на насъ, нито пъкъ на организацията. Нѣщо по-вече, че това е нечестно сѣдство да се печѣли изборъ. Затова именн нашата легѣа пропадна съ незначителнитѣ 24 гласове. Огъ друга страна пъкъ трѣбваше да се въсхищаваме, че нашѣ кандидати получи 1280 гласа отъ съзнателни и до нѣждѣ си, може да се каже политическо възпитани избиратели. Това е едно утѣшение за насъ съ такава една побѣда тогава, когато едвамъ можемъ още здравно да стѣпимъ на краката си като политическа партия.

Въ организационно отношение, Околийската дружба се състои вече отъ година върме насамъ отъ 12 селски дружки и добръ оформени и подчинени, както на Съюза, тѣй и на Окол. дружба. На I Земеделски конгресъ 6 отъ дружитѣ си испратиха делегати, а на II Земеделски конгресъ 7 земл. дружки, именн: Каспичанска, Еневска, Марковчанска, Косовчанска, Могила, Ирихарска и Дживелска. Това е едно похвално явление, че въ тази годишна конгресъ, на-

шитѣ делигати се увѣличиха съ единъ пове-че, при все туй, че два пѣти ходиха на конгреса, понеже Плевенскит се не състоя, поради насилната на властѣта, а се свика къмъ 3 Декември въ София, мѣсто почти двойно по далеко и съпроводено съ по-вече разноски за нашата околия.

Приходи отъ дружитѣ съвѣстѣ малко постѣпиха, които сж изключително членски вносове. Въ прѣдставената равностѣтка се вижда, кои селски дружки сж внесли и отъ къде е вземала Окол. дружба да си посрѣща нуждитѣ. Желателно е за напредъ селскитѣ дружки да бждатъ дѣятелни по събиране на членскитѣ вноски и вписане на опрѣдѣлената частъ на Окол. дружба. Понеже това безпаричие много спѣхки даде на работата и право да си кажемъ отъ нѣманието ерѣдства, дружба много изгуби въ дѣятелността си. Една турска пословица казва: „Добро съгласие съ пари става.“

Това е, Г-да, единодушната дѣятелностъ на Окол. дружба, която оставаме ви да подобрите, или не.

Настоятелството, добръ или не, като счита мисията си свършена, ме натоварва да сложа прѣдъ васъ неговата оставка и избѣрете друго настоятелство на ръководи съ нови и прѣсни сили започнатото дѣло за благодѣйствието на Българскит земеделецъ. —

с. Каспичанъ, 18/II 1901 год.

Прѣдѣдатель: К. Малевъ; Дѣловодителъ: Ж. В. Урумовъ; Касиеръ: К. Георгиевъ.

Двама образцови държавни службители.

Извѣстия директоръ на Русенското земеделско училище, г. Н. Бѣчваровъ, свършѣтно съ Началника на желѣопѣжната станция въ Обрзаница чифликъ, а сега въ с. Червена Вода, г. Даскаловъ е увеличилъ активитъ на своитѣ позорни дѣла съ още едно прѣстѣпление, свойственно само на неговата душа, което заслужава отбѣлѣзване.

Както помнитѣ читателитѣ ни, тъкмо прѣди една година, болшинството отъ учителитѣ отъ Русенското земеделско училище, на брой шестима, водѣха ужесточена, но справедлива борба противъ лошето—деморализиращо управление на директора Бѣчваровъ. Тѣ издѣтахъ високо своя негодующъ, но справедливъ гласъ догдѣто най-послѣ бѣхъ чути. Тогавашиятъ Министръ на Земеделството г. Начовичъ испрати двама ревизора, а именн: г. г. Кацаровъ, финансовъ инспекторъ и Табаковъ, членъ отъ висшия учебенъ съвѣтъ, които да разузнаятъ до колко е справедливо негодуванието на болшинството отъ учителитѣ. Обаче справедливостта го изисква да признаемъ, че нито единия, нито другия ревизоръ испълни съвѣстно възложената му работа. Първия, а именн г. Кацаровъ, комуто бѣ възложена финансовата ревизия, се виждаше, че имаше, колко годѣ, желание да бжде малко по безпристрастенъ, но липсвахъ му познания по земеделството и землед. счетоводство, та да може да си състави ясно понятие за *разчитанческото стопанствование въ чифлика*, което най-много възмущаваше болшинството отъ учителитѣ (искъчение правитѣ г. г. Бецъ и Фетваджиевъ); втория — г. Табаковъ, койго трѣбваше да надникне съ всичката сериозностъ въ най-тъмнитѣ къшета на завѣдението въ всѣспитателно отношение, отначало и до края испълняваше ролята не на безпристрастенъ ревизоръ, а на най-голѣмъ защитникъ на приятеля му Бѣчваровъ съ когото, както разправятъ, имаше стари приятелски врѣски. (Противъ тази приятелска ревизия сж протестирали болшинството отъ учителитѣ).

По своето разбиране, двамата ревизора, криво-тъво свършихъ своята работа, слѣдъ което заминаха за града. Испрачанието имъ стана особено тържествено, защото, тъкмо когато да трѣгнатъ, се *самозапали една купа сѣно* отъ образцово лоше прибиране и съхранение (По случая има съставенъ протоколъ).

Болшинството отъ учителитѣ останахъ недоволни отъ тази приятелска ревизия, за която бѣше прѣварително телеграфически съобщено отъ София на Бѣчварова, та да се приготви, за това слѣдъ като протестирахъ искахъ втора ревизия. До идването на тази послѣдната, се откри още едно грозно прѣстѣпление на образцовия (?) директоръ Бѣчваровъ, на което собствено искаме да се спрѣмъ.

Директора Бѣчваровъ като видѣ, че справедливостта, а слѣдователно и побѣдата е на страната на неговитѣ противници—учители, рѣшилъ да потърси другъ начинъ, та дано успѣе въ своята борба. Той подкупъ тогавашиятъ н-къ ж.-п-китѣта станция въ Обрзаница чифликъ г. Даскалова, та да му дава прѣписи отъ всичката телеграфна кореспонденция на неговитѣ учители — противници. Срѣщу материални облаги, Даскаловъ се съгласява да услужва на *модерния (?) директоръ*, обаче, не слѣдъ много, тѣ би-

вѣтъ хванати и въ тази мръсна афера. Единъ денъ, когато Бѣчваровъ внасялъ бѣлѣжитѣ на ученицитѣ отъ джебното си тефтерче въ главнитѣ списѣци, испадватъ отъ него двѣ телеграми, които той не вижда, но затова пъкъ стоящия въ учит. стая учителъ ги съзира и като излиза директора, той ги взема и що да види? *Телеграмитѣ адресирани до Бѣчварова, а текста имъ за едно отъ неговитѣ противници — учителъ*. Веднага се фотографира едната отъ тѣхъ въ нѣколко екземпляра. Слѣдъ това се иска разрѣшение отъ министра г. Начевича за даване подъ съдъ на Бѣчварова. Министра се съгласи, като добави, че той е напълно убѣденъ, че Бѣчваровъ е извършилъ това, защото той е способенъ да извърши още по-долни дѣла, но какво да прави като го защищавали отъ горѣ!? (г. Т. Иванчовъ минаваше за Бѣчваровъ защитникъ!).

Веднага се завежда дѣло противъ двамата прѣстѣпници, но и до дѣмъ днешенъ, както се учимъ, не било свършено още слѣдствието, защото Бѣчваровъ, който се приспособява къмъ всеѣки режимъ, се силно защищаваше отъ Русенскитѣ Радослависти.

Ние като даваме повърхностенъ прѣгледъ върху това прѣстѣпление, молимъ г. Прокурора при Русенскит окръгъ. Сждъ, да распореди по скорошното разслѣдване на въпросното дѣло (заведено още прѣзъ м. Декември 1899 г.) и внасянието му въ сжда, за да видѣтъ бившитѣ, а ако ги надѣржатъ и сегашнитѣ министри на 3-то и Общ. Стради, какви прѣстѣпни типове държатъ на чело на двѣ най-свѣти учреждения: едното — училище, а другото — телеграфна станция. Мѣстото на Бѣчварова и Даскалова отдавна не е вече между свободнитѣ граждани, но ако тѣ сж още свободни, то се дължи на обстоятелството, че въ Радославовѣ режимъ намѣрихъ покровителствование подобни прѣстѣпни типове.

Ние, отъ своя страна, молимъ и респективнитѣ Министри да се позаниматъ за тази работа, защото, мислимъ, че при днешното конституционно управление, нѣматъ мѣсто на чело на двѣ учреждения личности, които сж нарушили най-свѣтитѣ човѣшки права, освѣтени отъ конституцията — неприкосновеността на кореспонденцията.

ХРОНИКА

По исканията на Землед. Съюзъ.

Научаваме се отъ достоверно мѣсто, че Народнитѣ Прѣдставители на земеделската организация, които се събиратъ редовно 2 пѣти въ седмицата на частни събрания, въ едно отъ послѣднитѣ си засѣдания, на 4 т. м., сж обмислили въпроса, относително реализирането на исканията на земеделския съюзъ, по който въпросъ сж взели слѣд. рѣшения: Раздѣлили сж всичкитѣ искания на нѣколко категории, спорѣдъ тѣхното изучаване, лѣснотията въ приложението имъ и свързанитѣ съ тѣхъ материални сѣдства за изпълнението имъ. Слѣдъ това сж избрали една 5-то членна комисиѣ, която да се позанимае по отблизо съ исканията и да подбере тѣзи отъ тѣхъ само, които сж за сега приложими и не изискватъ голѣми материални жертви. На сжщата комисиѣ е вѣнѣно въ обяваностъ, слѣдъ като направи нуждитѣ проучвания, да прѣдстави на съответствущитѣ Министри избранитѣ искания, за надлѣжно отъ страната имъ реализиране. Въ сжщо засѣдание е взето рѣшение, че ако респективнитѣ министри, въ продължение на извѣстенъ опрѣдѣленъ срокъ, не започнатъ съ реализирането на посоченитѣ отъ земеделската група искания, то послѣдната, въпрѣки своето желание да затруднява наст. правителство въ тѣзи тежки моменти, ще внася прѣдложения въ камарата по отдѣлнитѣ искания и ще иска тѣхното узаконяване.

Ние, обаче, се надѣемъ, че прѣдставителитѣ на землед. организация ще дойдатъ до пълно споразумение съ правителството, което има желанието да подобри участъта на земеделеца ни и ще испълни за сега тѣзи отъ исканията, които сж приложими, а останалитѣ — по тѣжко приложимитѣ и непрочетнитѣ — ще остави за слѣдующата сесия; така че, нѣма да става нужда щого землед. група да внася отдѣлни прѣдложения по исканията.

Дано не останемъ излъгани.

По Народното Събрание. Народното събрание още не сж е прѣдало на сериозна работа, защото се занимава съ провѣрката на изборитѣ. Отъ провѣренитѣ до сега избори сж касирани Раховския, Царибродския и Търн. Сеймонския защото отъ събранитѣ свѣдения отъ провѣрочната комисија се вижда, че тѣзи избори сж опорочени. За касиранieto на Раховския изборъ гласуваха всички политически групи, прѣдставлявани въ камарата, съ исклечение 20—25 души отъ Народно-Либералната партия. Тѣзи послѣднитѣ искаха да се испрати анкета на самото мѣсто, която да събере всички свѣдения по избора и слѣдъ това да се произнесе събранието за правилността на избора. Болшинството, обаче не се съгласи съ това прѣдложение, защото прѣдставенитѣ документи говорятъ най категорично за опорочаванieto на избора; а що се отнася до въпроса, кой е виноватъ за случившитѣ се кървави сѣѣни, то е работа на сѣдилищата.

Втори пѣтъ сме заставени да съобщимъ на всички интересующи се, че не е вѣренъ слуха, че Народнитѣ Прѣдставители, съставляващи земледѣлската група, сж дали безусловно подѣржката си на настоящето правителство. Вѣрно е това, че Прѣдставителитѣ на Българския земледѣлецъ сж дали условно своята подѣржка на настоящето правителство, излѣзло отъ народа и че тѣ и за въ бѣдѣ запазватъ своята самостоятелностъ. Земледѣлската група въ камарата е увѣрена, че ако тя се слѣе съ която и да е отъ партиитѣ тя се обезличава и туря точка на бѣдѣщата своя многонадѣждна дѣятелностъ, тя е така сжщо убѣдена, че, само слѣдъ една самостоятелна и народополезна дѣятелностъ, ще може да разчита на една окончателна побѣда надъ народнитѣ врагове, при едни слѣдующи законодателни избори. Така че, страха за обезличаванieto на земледѣлската група е повече отъ неоснователенъ. Ние лично познаваме нѣколцина Нар. Прѣдставители отъ землед. група, които съ рискъ да останатъ сами, ще подѣржатъ обѣщанieto дадено на избирателитѣ имъ по време агитацията за изборитѣ — да не се съединяватъ съ никоя отъ партиитѣ. По това толкосъ.

Мними доброжелатели. Борбата на земледѣлцитѣ, противъ въведеното въ обичай неконституционно управление, макаръ че датира отъ 1 1/2 година насамъ, но тя даде доста голѣми успѣхи. Първото нѣщо сж 22 Народни Прѣдставители, истински изразители на народната воля и желния, които сега заседаватъ въ Народното Събрание. Второ, е принуждението на довчерашитѣ народни врагове, по неволя, да се прѣдставляватъ за народни доброжелатели. Достатъчно е човекъ да се движи 1—2 дена между Нар. Прѣдставители на наст. Народно Събрание, за да се увѣри въ горното. Прѣдставителитѣ, даже и отъ тѣзи групи, които довчера гледаха на земледѣлца като на една млѣчна крава, днесъ се надпрѣварватъ съ внасянето на разни прѣдложения въ камарата, само и само да заличатъ тѣхното грозно минало и да блѣснатъ съ своето притворно доброжелателство.

Прѣдставителитѣ отъ земледѣлската група, като виждатъ цѣлѣта, която се гони съ внасянето на подобни прѣдложения, отказватъ подписването имъ, още повече и за туй, че нѣщата, които искатъ да се прокаратъ въ тѣхъ, ги иматъ вгледѣлцитѣ въ своитѣ искания, за реализиранieto на които землед. група е направила потрѣбното.

На такива доброжелатели ние ще кажемъ само това, че тѣ сж се сѣтили много късно. Народа започна вече да различава своитѣ доброжелатели отъ враговетѣ си. Това е утѣшително.

Неотговарятъ на ценза. Бившего ни Либерално правителство, между многото злини, които нѣсеше на отечеството, е и тази, че то успѣ въ едно твърдѣ кратко врѣме да вмѣкне развращающия партизанлъкъ и въ най запазенитѣ, до това врѣме, учреждения. До поеманieto на властѣта отъ Либералната партия, земледѣлскитѣ ни училища бѣха чужди на всѣко посѣгателство отъ страна на силнитѣ на дена. — до тѣхъ не достигаше калното партизанство; обаче, не се минаха даже 3—4 мѣсеца, отъ поемането властѣта отъ Либералитѣ, и ние бѣхме зрители на най грозни сѣѣни, разигравани въ цѣлото М-ство на Земледѣлието, а най вече въ земледѣлскитѣ училища. Въ продължение само на 2—3 м., Русенскитѣ либерали, подпомогнати отъ извѣстни по своитѣ . . . дѣла директоръ Бѣчваровъ, уволнихъ, посрѣдъ учебната година, отъ осемъ учители въ землед. училище шестима, по чисто партизански съображения. На мѣстата на уволненитѣ назначихъ за учители лица, които не отговарятъ на ценза, изискуемъ се отъ закона за земледѣлското учение. Ето какво гласятъ относящитѣ се до въпроса членове отъ закона за землед. учение: чл. 60. Учителитѣ въ сръднитѣ землед. училища се назначаватъ по конкурсъ. . . . Чл. 61. Всѣки кандидатъ за учителъ трѣбва да отговаря на слѣд. условия: а) да е свършилъ курса на нѣкое висше или специално завѣденie по земледѣлието или клоновѣтъ му; б) да е практикувалъ *най-малко 2 години* (к. н.) въ нѣкое добръ наредено стопанство по земледѣлието или клоновѣтъ му. Назначенитѣ учители въ Русенското землед. училище, а именно: г. г. К. Толоровъ, Габровски, Монева и А. Вълчевъ не отговарятъ нито на едно отъ горнитѣ прѣдписания на закона, защото нито единъ отъ тѣхъ не е държалъ конкурсъ, а така сжщо нито единъ притежава 2 годишна практика, слѣдователно подобни личности нѣматъ мѣсто въ едно сръдно землед. училище. Че помѣнатитѣ учители не сж на мѣстата си, най убѣдително говорятъ фактитѣ, изложени въ едно писмо отъ свършившиятѣ ученици м. год., отправено до въпроснитѣ учители на чело съ *образцовия* имъ директоръ Бѣчваровъ. Въ това писмо, прѣписъ отъ което и ний притежаваме, сж изброени цѣлъ редъ Факти, които рисуватъ най-добръ физиономията на горнитѣ учители.

На малко щѣхме да пропустнемъ да спомѣнемъ и за другъ подобенъ учителъ въ Плевенското Винарско-Земледѣлско училище, който макаръ че не е отъ Радославия режимъ, нѣ не надмивава по своя образователенъ цензъ горнитѣ учители. Този г-нъ е, Д. Торомановъ, свършилъ прѣди 10—11 год. Садовското землед. училище, практикувалъ само 5—6 м. по млѣкарството, а прѣподавателъ по Скотолѣчение, Скотовѣдството и др прѣдмети, чужди на неговата специалностъ. Въ другитѣ земледѣлски училища, тѣзи прѣдмети се прѣподаватъ отъ Ветеринарни Лѣкари, а въ Плевенъ се задоволяватъ отъ знанията на г. Дончо Тороманова? Не единъ пѣтъ сме слушали отъ самитѣ ревизори въ Министерството на Земледѣлието да казватъ, че на г. Д. Тороманова не е мѣстото въ едно сръдно землед. училище, нѣ какво да се прави, когато той е отъ любима Садовски випоскъ на г. Хр. Ат. Фетваджиева, а при това е и отличенъ приспособителъ къмъ всички промѣнени условия! Научаваме се, че, тѣзи дни, г. Д. Торомановъ билъ прѣдставенъ отъ висшето си началство за повишение въ II степенъ учителъ, поради извънреднитѣ му прѣподавателски способности по ветеринарнитѣ прѣдмети!!! . . .

Ние вѣрваме, че настоящето пра-

вителство, което си е турило за задача да управи работитѣ у насъ, ще земе актъ отъ нашитѣ бѣлѣжки и часъ по скоро ще прочисти землед. ни училища отъ неспособния персоналъ, който не малко е повлиялъ за побиването реномето на нашитѣ училища, прѣдъ земледѣлското население.

Правилни разисквания Присѣствуваха сме и другъ пѣтъ на заседаниеята на Народното Събрание, нѣ никога не сме оставали така доволни отъ разискванieto, както е случая тази година. Сегашнитѣ разисквания въ Народното Събрание правятъ огрѣдно впечатление, защото на всѣки Народ. Прѣдставителъ се дава думата, безъ да се гледа на това, дали той принадлежи къмъ оппозицията или болшинството; всѣки се изслушва най-внимателно и слѣдъ това се дава най-правилното разрѣшение на въпроса Въ сегашната камара явно личи, че правителството нѣма едно послушно — дисциплинирано болшинство, както е било до сега, а особено въ Радославия режимъ, затова не сж рѣдки случаитѣ, да виждаме, по единъ и сжщъ въпросъ, правителственото болшинство да подѣржа различни мнѣния. Горнитѣ факти доказватъ така сжщо, че сегашното болшинство въ частнитѣ си събрания не прѣдрѣшава въпроситѣ, които ще се разгледватъ въ Народното Събрание, затова всѣки прѣдставителъ е свободенъ да гласува за това, което диктува съвѣстѣта му.

И това е една голѣма крачка напредъ!

Обръщаме вниманието на народнитѣ прѣдставители отъ Земледѣлската група, когато се явятъ при Министра на Търг. и Земледѣлието да му прѣдставятъ исканията на земледѣлцитѣ, нѣка не забравятъ да искатъ и прочистванieto на всѣки учреждение, подвѣдомствени на горното Министерство, отъ нехѣдърния и излишенъ персоналъ, като започнатъ отъ самото Министерство и свършатъ съ послѣдното учреждение. Въ самото Министерство има толкова излишни и неспособни чиновници, щото съ тѣхното само съкращение ще могатъ да се икономисатъ нѣколко хиляди лева за други по-полезни мѣроприятия. Че въ Министерството на Земледѣлието и Търта има излишни чиновници всѣки може да се увѣри въ това, че когато и да отиде въ Министерството, ще намѣри повечето отъ чиновницитѣ събрани на едно мѣсто и се занимаватъ съ празни разговори и интригуване единъ сръшу другъ.

Реорганизиранieto на Министерството на Търговията и Земледѣлието, въ смисълъ да се направи по полезно за земледѣлието ни, трѣбва да бѣде едно отъ първитѣ искания на земледѣлската група, ако искаме да не се смѣта за излишно това Министерство отъ самитѣ земледѣлци

За любопитство ще съобщимъ състава на сегашното народно събрание по занятието на избранитѣ.

Въ това събрание има избрани 41 земледѣлци отъ които само 19 души сж привърженици на земледѣлския съюзъ и негови избраници, а другитѣ 22 души сж прѣснати по разни партии. Послѣ избрани сж 50 адвокати, 23 търговци, 14 писатели, 2 инженери, 11 пенсионери, 1 фабрикантъ, 3 кръчмари, 1 лѣкаръ 1 книжаръ, 1 банкеръ, 1 занаятчия и 3 имотици. Както виждатъ читателитѣ, числото на земледѣлцитѣ е увѣличено за смѣтка на адвокатитѣ, които въ минали събрания сж възлизали на почетната цифра 100—120 души. Ние бихме желали щото за напредъ земледѣлцитѣ и то ония отъ тѣхъ, които принадлежатъ не къмъ партиитѣ, а къмъ съюза, да възлизатъ на повече 70—80 души.

ДО П И С К А
Градобитнината и земледѣлското население въ Кесаревска околия.

Природнитѣ стихий, едни отъ най-вѣрлитѣ разорители и законоатели на

народний ни поминѣкъ, хвърлиха населенитѣ отъ Кесаревска околия, въ най мизерно положение. На 27 Априлъ градътъ посѣти нашитѣ посѣви, съ своето огромно количество, обра и най сѣтнѣ ни благодатъ, — най послѣдната надѣжда, като увѣличи още по-вече бокитѣ ни.

Днесъ за днесъ сме лишени отъ най-нахщното нѣщо — сръдство за прѣхрана. Благодарение на кукуруза който до нѣкъдѣ станъ въ нашата околия, — нѣкъкъ бѣхме останали въ немилостивитѣ рацѣ на злокобното прѣвидение. Но кукуруза се свърши и нѣщо бѣдствие се още по-увѣличи. Ко ще се грижи за насъ? Кой ще ни помогне въ тоя часъ? — Ето въпросъ който ни тревожи всѣкой часъ и минутъ.

Едно е сръдството съ което можемъ да ни се помогне, то е държавата, то какъ?

Всѣки единъ отъ нашитѣ селенима да взема една припадающа му частъ, сръщу възнаграждение отъ градобитнината. Мораленъ дългъ се налага на министерството на търговията и земледѣлието, часъ по-скоро да се прѣтече съ отпусканieto възнаграждение сръщу градобитнината, като съ това облѣчи нашитѣ болки и страдания и спѣчели нуждний авторитетъ, който и подобява отъ страна на земледѣлцитѣ.

Ний не просимъ милостина, ний искаме да ни се възвърнатъ тия паркоито бирника всѣка година взема отъ градобитнина. Едно скоромно разпорѣждане за наплащанieto ни отъ горѣпомѣнатото министерство ще отстрани глада ни, ако не цѣла година — по не за 4—5 мѣсеци и то ако ни се отпустне сумата напълно.

Дано бѣдѣмъ чути.

22 Февруарий 1901 год. с. Долинъ Мостанлари, С. Ив. Поповъ.

Б. Р. Научаваме се че на селатѣ сж поврѣдени и посѣвитѣ имъ отъ градушката лани 100 на 100. Ако селенитѣ въ това и околнитѣ села иматъ такава голѣма нужда отъ храна, дължностъ е на окр. управителъ тамъ да се заинтересува повече за участѣта на тѣзи хора, а Министерството на Земледѣлието и Търговията да исплати напълно загубитѣ отъ градобитнината на селенитѣ.

КАКВО СТАВА ИЗЪ ЧУЖБИНА?

Китай. Съобщаватъ, че Боксеритѣ започватъ отъ ново да се съживяватъ, и сѣ прѣцѣлага че ще си основатъ нова столица. Русия много гати китайцитѣ — нѣщо което се вижда отъ слѣдующото: Руското правителство е испратило нота на китайското, въ което се расправя, че дружелюбията на Китай съ Русия сжществуватъ отъ 200 години и че станалитѣ смущения отъ нѣкоя време насамъ се дължатъ исклучително на религиозното вѣстѣтелство на другитѣ държави въ Китай, посрѣдствомъ своитѣ миссионери — нѣщо което Русия не е направила. Това потвърждава тя съ обстоятелството, че нѣкъдѣ руски свещеникъ не е съ насилие проповѣдвалъ и разрушавалъ религиозния строй на китайскитѣ Будисти. Манджурия ще се повърне. Ли—Хунгъ—Шангъ е съобщилъ съдържанието на тази нота на всѣкиятъ свой чиновници съ бѣлѣжка да помагатъ всѣчески на руситѣ въ Китай.

— Китайския Императоръ Ли—Хунгъ—Шангъ е боленъ неважѣстно отъ какво и кога ще оздравѣе.

Франция. Французския Сенатъ се занимава съ въпроса за урежданieto на житническитѣ тарифи на вносното жито съ цѣлъ да увеличи продукцията на сѣщото въ Франция.

Англия. Английското правителство е взело рѣшение да увеличи армията си.

Русия. За да запази мирѣтъ на Балканския полуостровъ, Русия е отправила едно прѣдложение до великитѣ сили съ което иска щото България, Сърбия и Гърция да намалѣтъ войската си на половина. Това прѣдложение е прието отъ Австро-Унгария и Англия. Тѣзи двѣ великитѣ сили ще искатъ да наложатъ това рѣшение на България и другитѣ държави.

Отговоренъ редакторъ: Я. Ст. Забужовъ.

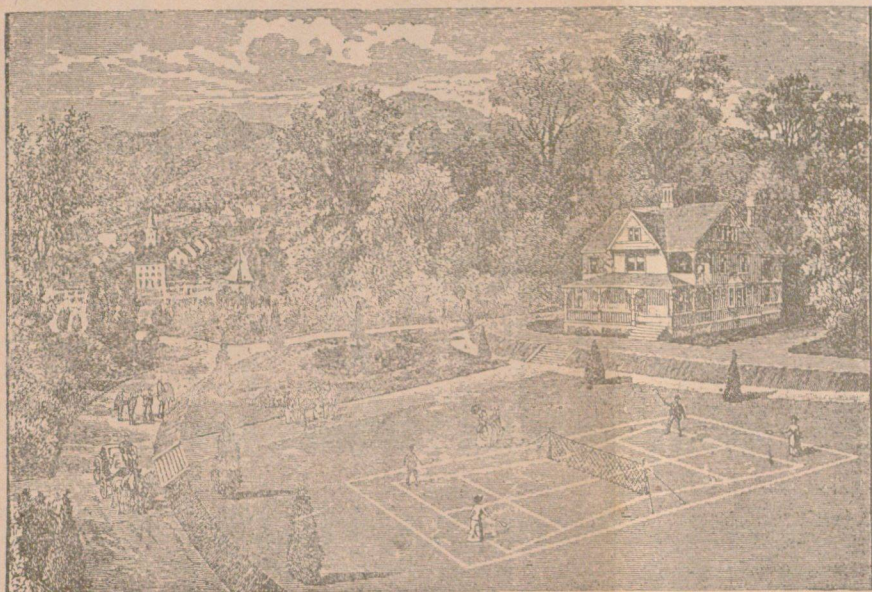
Печатница на Димитровъ & Игнатевъ — Плевенъ.

ЗЕМЛЕДѢЛСКО БЮРО И АГЕНТУРА НА К. ИЛИЕВЪ ВЪ ГР. ПЛѢВЕНЪ.

I. Земледѣлски сѣмена

Сѣменски за паркове.

1. Пай-добрата сѣска за паркове е „Тьергартенъ“ 1 кгр. 1 80 л.
2. За сухи паркове 1 кгр. 1 50 л.
3. Сѣска за постоянни искусствени ливади 1 кгр. 1 70 л.
4. Обикновена дѣтелина 1 кгр. 3 кгр. 50 кгр. 3 л. 7 20 л. 115 л.
5. Луцерна провайска 1 кгр. 3 кгр. 50 кгр. 3 л. 8 40 л. 115 л.
6. Луцерна унгарска 1 кгр. 3 кгр. 50 кгр. 2 50 л. 7 л. 103 л.

7. Луцерна пѣсчана 1 кгр. 3 кгр. 50 кгр. 3 50 л. 9 л. 148 л.

8. Кръмно цвѣкло „Мамутъ“ 1 кгр. 2 лева.

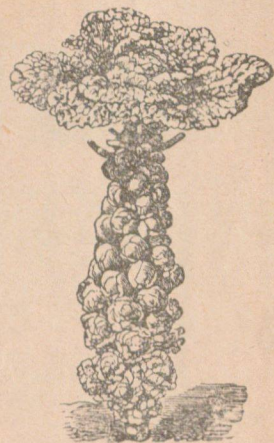
9. Обидореско 1 кгр. 1 90 л.

II. Зеленчуци.

- 46 Розово зеле „Херкулесъ“ е много плодородно и вкусно. Прави зелчета по стеблото на кочана. 1 порция струва 0 70 л.

10. Бѣли, есени гулий 1 порция 30 стот.

11. Брауншвайгско зеле. Расте много едро и е едно отъ най-добритѣ сортове за кисело. 1 порция 1 40 л.

Розово зеле

18. Дини 1 порция 0 20 л.

19. Пжпеш 1 порция 0 15 л.

20. Домати, червени, едри 1 порция 0 20 л.

21. Краставици дребни 1 пор. 0 30 л.

22. Краставици дълги 1 пор. 0 20 л.

23. Тикви, едри, бѣли 1 пор. 0 20 л.

24. Бобъ „пешакъ“ (дребенъ) 1 порция 0 10 л.

Главичкова салата

12. Мѣсечни рѣпички:

- а) много ранни 1 порц. 0 20 л.
- б) кржг. бѣли „ „ 0 25 „
- в) см. 7 сорта „ „ 0 30 „

13. Моркви:

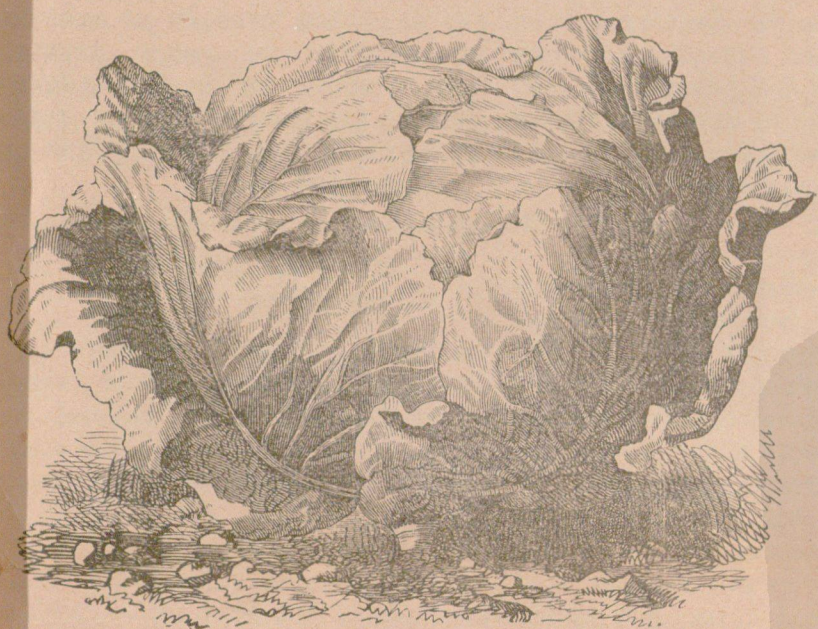
- а) брауншвайгски пор 0 10 л.
- б) алtringамски „ 0 15 „

14. Зимни рѣпи 1 порция 0 30 л.

15. Салата „Маруля“ 1 порция 0 20 л.

16. Главичкова салата 1 порция 0 20 л.

17. Едъръ пиперъ 1 порция 0 25 л.

Бруншвайлско зеле.

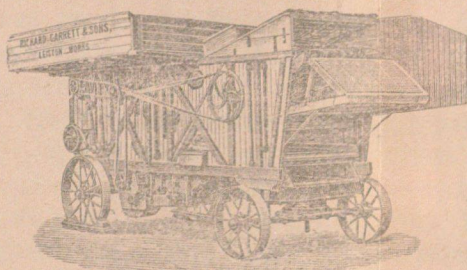
25. Бобъ „виющъ“ 1 порц. 0 10 л.
26. Захаренъ грахъ „ „ 0 10 „

III. Цвѣта.

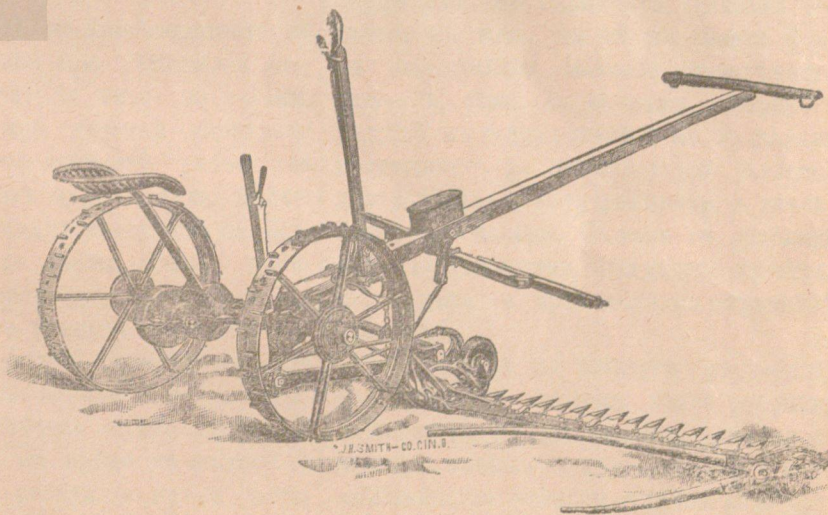
27. Шабой кичестъ 1 порц. 0 30 л
28. Хризантемумъ „ „ 0 30 „
29. Трицв. телеграфче „ „ 0 10 „
30. Мимулусъ „ „ 0 30 „
31. Флокси „ „ 0 20 „
32. Резеда миризл. „ „ 0 20 „
33. „ гол. листа „ „ 0 30 „
34. „ амелиората „ „ 0 30 „
35. Върбина „ „ 0 20 „
36. Ружа „ „ 0 20 „
37. „ пумула „ „ 0 30 „
38. Ружа маджарска „ „ 0 20 „
39. Делфиниумъ „ „ 0 20 „
40. Карамфилъ „ „ 0 15 „

ОТДѢЛЪ. М а ш и н и и О р а д и я.

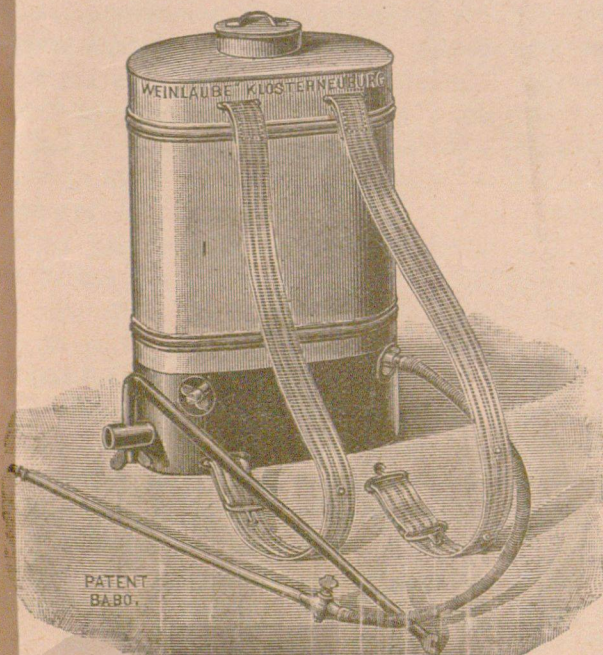
Чрѣзъ Бюрото ми интересующитѣ се земледѣлци могатъ да си доставятъ най-добритѣ парни и ржчни вършачки, локомоби за воденици и други фабрични заведения. За доставенитѣ чрѣзъ менъ машини давамъ гаранция за доброкачественостъ имъ.

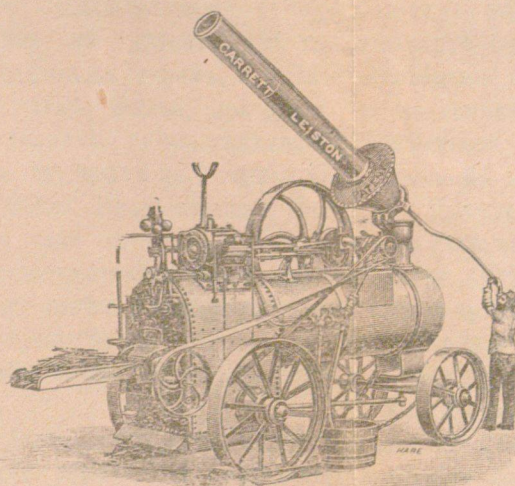
За качеството на парнитѣ вършачки и локомоби интересующитѣ се, могатъ да се удостовѣрятъ отъ доставенитѣ отъ менъ такива въ България.

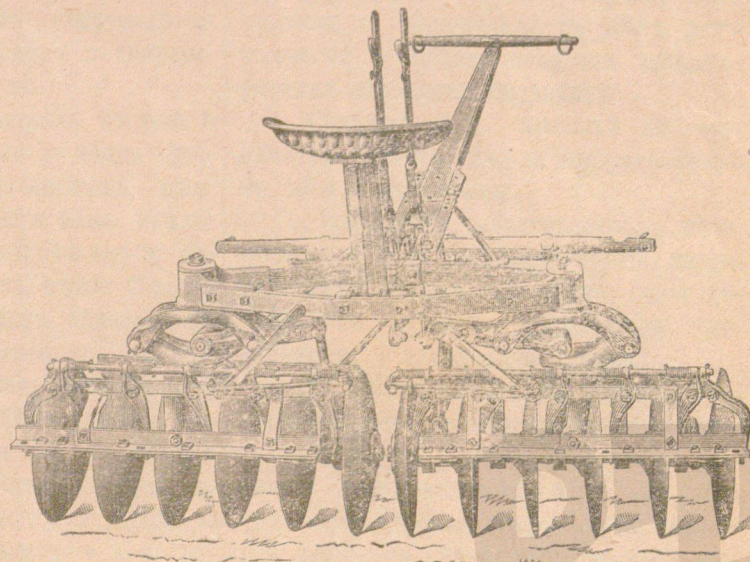
Косачка „Осборне“ е най-лека съ най-малко части и коси най-хубаво. Цѣна при запитване.

- Пръскачка „Австрия“ 36 л. ср.
- „ „ „България“ 30 л. ср.
- „ „ „Вайнлаубе“ 35 л. ср.

Локомобила „Гаретъ“.

Плугъ ротативенъ, който се тѣгли отъ 1 чифтъ волове и хвърля отъ еднѣя пѣтъ 13 бразди II оранъ. Цѣна на запитване.

Печатница на Димитровъ & Игнатевъ — Плѣвенъ.

Независимо отъ горното чрѣзъ бюрото ми може да изисква всякой планове за воденици, воденични принадлежн. както за парни тѣй за водни воденици.

